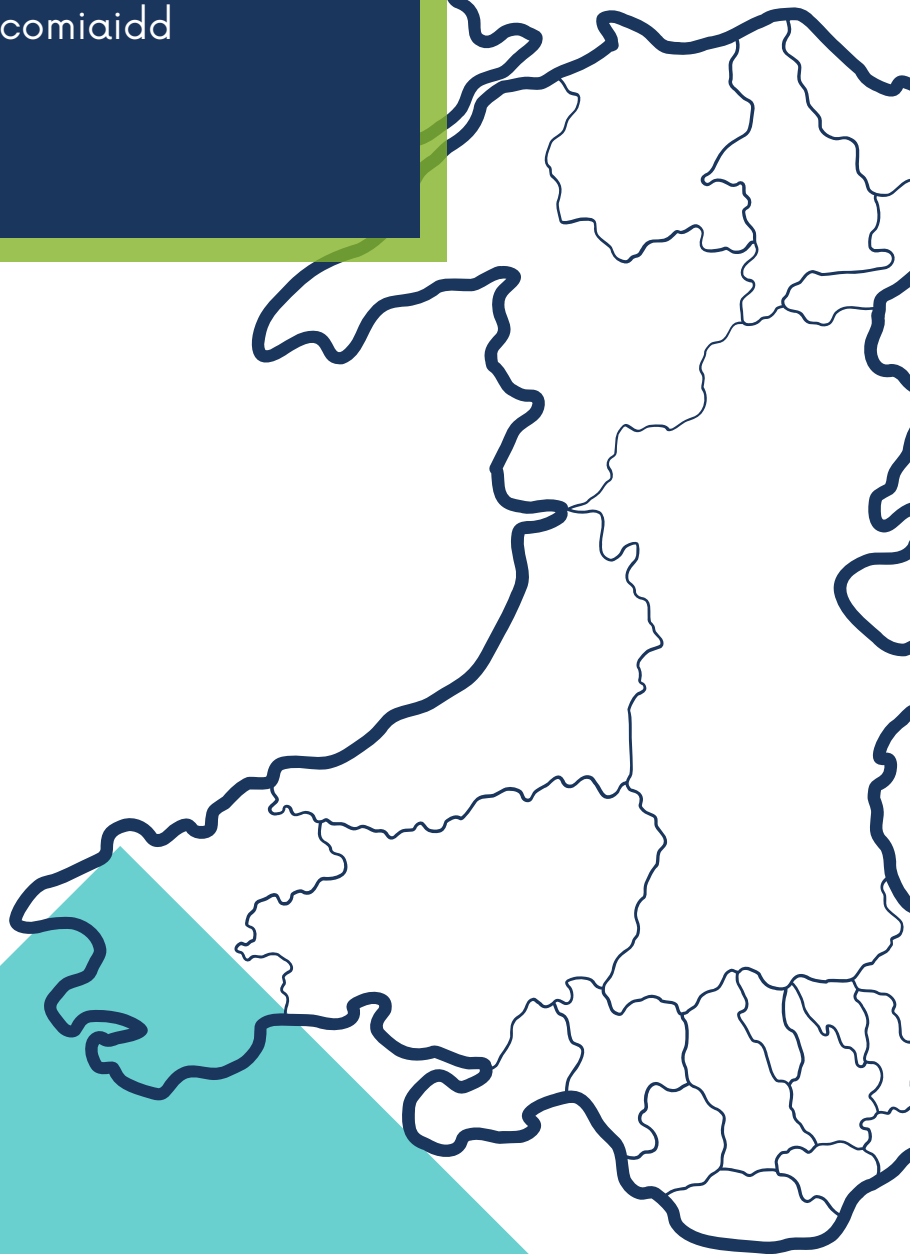

Adroddiad Dysgu Interim

Rhaglen COVID-19 Nosocomiaidd
Genedlaethol

Mawrth 2023

Cynnwys

1. Cyflwyniad	3
2. Cefndir	3
3. Beth yw'r Rhaglen COVID-19 Nosocomiaidd Genedlaethol?	4
4. Sut y cafodd gwersi eu nodi?	5
5. Beth yw'r themâu dysgu hyd yn hyn?	5
5.1. Profiadau pobl - Cymorth profedigaeth a gwasanaethau gofal ar ôl marwolaeth - Cefnogi defnyddwyr gwasanaethau yn ystod y broses ymchwilio - Cyfyngiadau ymweld	6
5.2. Digwyddiadau a phryderon sy'n ymwneud â diogelwch cleifion - Digwyddiadau sy'n ymwneud â diogelwch cleifion y tu allan i ysbytai GIG Cymru - Adnabod, adrodd ac ymchwilio i Heintiau sy'n Gysylltiedig â Gofal Iechyd fel Digwyddiad sy'n ymwneud â Diogelwch Cleifion - Gweithredu penderfyniadau Na Cheisier Dadebru Cardio-Anadlol (DNACPR)	8
5.3. Canllawiau ar Atal a Rheoli Heintiau - Cyflwyno canllawiau - Rheoli brigiadau o achosion	11
6. Edrych i'r dyfodol	14
7. Sylwadau cloi	14
8. Gwybodaeth ychwanegol	15
8.1. Cael gafael ar gymorth	15
8.2. Geirfa	16

Mae'r eirfa yn adran 8.2 yn darparu mwy o wybodaeth am rai o'r termau a ddefnyddir.

1. Cyflwyniad

Mae'r Rhaglen COVID-19 Nosocomiaidd Genedlaethol (y Rhaglen) yn dymuno cydymdeimlo'n ddidwyll â'r rhai a gollodd anwyliad ar ôl iddynt ddal COVID-19 mewn lleoliadau gofal iechyd. Yn ddi-os, mae wedi bod yn gyfnod anodd iawn i lawer o deuluoedd, gofalwyr a staff ac ni ellir gorbwysleisio'r effaith.

Pwrpas yr Adroddiad Interim yw amlinellu'r gwersi cynnar sydd wedi deillio o ganlyniad i'r ymchwiliadau nosocomiaidd a'r rhaglen waith ehangach.

Mae'n bwysig cydnabod nad yw'r rhaglen yn ymchwiliad cenedlaethol i COVID-19 nosocomiaidd (wedi'i ddal yn yr ysbyty) yng Nghymru, nac yn ceisio tynnu oddi wrth rôl Ymchwiliad COVID-19 y DU. Sefydlwyd y Rhaglen i gefnogi sefydliadau GIG Cymru i gyflawni eu dyletswydd i ymchwilio i ddigwyddiadau sy'n ymwneud â diogelwch cleifion mewn ffordd gymesur – gan adlewyrchu cymhlethdodau COVID-19 a achosodd nifer uchel o achosion.

2. Cefndir

Mewn ymateb i'r pandemig, addasodd a newidiodd GIG Cymru ei ffocws gweithredol i leihau effaith niweidiol COVID-19 cymaint â phosibl, ar adeg pan oedd yna lefelau uchel o ansicrwydd a gorbryder. Cydnabyddir yn eang bod staff y GIG wedi gweithio'n ddiflino drwy'r cyfnod mwyaf heriol yn hanes y GIG i gynnal safonau gofal clinigol uchel a lleihau'r risg i gleifion. Er gwaethaf eu hymdrechion gorau, arweiniodd y gofyniad i'r GIG newid y ffocws gweithredol i ymateb i'r pandemig at darfu difrifol ar waith gofal iechyd arferol.

Ar lefel ryngwladol, roedd COVID-19 yn haint newydd nad oedd modd ei ragweld, heb fawr o wybodaeth amdano, heblaw'r ffaith ei fod yn achosi bygythiad difrifol i iechyd y boblogaeth fyd-eang.

Er bod mesurau atal a rheoli heintiau'n ymarfer rheolaidd i'r GIG, roedd lledaeniad COVID-19 mewn lleoliadau gofal iechyd yn heriol, yn enwedig ar adegau pan oedd yr haint yn gyffredin iawn yn y gymuned, ac yr oedd gan ysbytai lefelau uchel iawn o gymhlethdodau, galw a chleifion.

Golygodd maint y pandemig ei bod yn anochel bod cleifion mewn ysbytai ac mewn lleoliadau cleifion mewnol eraill yn wynebu perygl cynyddol o ddal COVID-19 nosocomiaidd er eu bod mewn amgylchedd gofal iechyd. Er bod Heintiau sy'n gysylltiedig â Gofal Iechyd – sydd bellach yn cynnwys COVID-19 – yn risg gydnabyddedig mewn lleoliadau gofal iechyd, mae dysgu a datblygu'n dealltwriaeth o sut i ymchwilio i faterion diogelwch cleifion o'r fath yn bwysig i helpu i lywio cynllun a gweithrediad mesurau atal a rheoli heintiau.

3. Beth yw'r Rhaglen COVID-19 Nosocomiaidd Genedlaethol?

Sefydlwyd y Rhaglen yn Ebrill 2022 i gynorthwyo sefydliadau'r GIG yng Nghymru i gynnal ymchwiliadau cymesur i ddigwyddiadau COVID-19 nosocomiaidd sy'n ymwneud â diogelwch cleifion, a ddigwyddodd rhwng Mawrth 2020 ac Ebrill 2022. Mae holl sefydliadau'r GIG ledled Cymru yn aelodau ohoni, ac yn cydweithio i weithredu dull mor gyson ag sy'n ymarferol, o ymchwilio i ddigwyddiadau diogelwch cleifion nosocomiaidd.

Y tu hwnt i'r ymrwymiad gan GIG Cymru i ymchwilio i gymaint o gwestiynau â phosibl a'u hateb, mae'r rhaglen yn darparu cyfle amserol hefyd i ystyried sut mae'r GIG yng Nghymru yn rheoli a chynnal ymchwiliadau i ddiogelwch cleifion; yn arbennig sut mae defnyddwyr gwasanaethau, teuluoedd a gofalmwr yn cael eu cefnogi ac yn cymryd rhan yn y broses.

Mae gan bob sefydliad y GIG yng Nghymru ddyletswydd i reoli ac ymchwilio i achosion diogelwch cleifion yn gymesur yn unol â Rheoliadau'r Weithdrefn Dyletswydd Gonestrwydd (Cymru) GIG Cymru 2023 (y Rheoliadau).

Digwyddiadau sy'n ymwneud â diogelwch cleifion yw unrhyw ddigwyddiad anfwriadol neu annisgwyl a allai fod wedi, neu a wnaeth arwain at niwed i un neu fwy o gleifion a oedd yn derbyn gofal a ariannwyd gan y GIG. Bydd heintiau sy'n gysylltiedig â gofal iechyd, yn cynnwys COVID-19, yn cael eu hystyried yn ddigwyddiad sy'n ymwneud â diogelwch cleifion mewn rhai amgylchiadau, yn dibynnu ar sut a phryd y daliwyd yr haint.

I helpu sefydliadau'r GIG i ymchwilio i ddigwyddiadau COVID-19 nosocomiaidd sy'n ymwneud â diogelwch cleifion, datblygwyd Fframwaith Cenedlaethol ar gyfer Rheoli Digwyddiadau sy'n ymwneud â Diogelwch Cleifion yn dilyn Trosglwyddiad Nosocomiaidd o COVID-19, i sicrhau bod dull mor gyson ag sy'n ymarferol yn cael ei ddilyn ac ymchwiliadau'n cael eu gwneud unwaith a'u gwneud yn dda. Hyd yma, mae'r fframwaith wedi cynorthwyo sefydliadau'r GIG yng Nghymru i asesu ac ymchwilio i dros 5,000 o achosion o COVID-19 nosocomiaidd lle roeddynt yn bodloni'r diffiniad o ddigwyddiad sy'n ymwneud â diogelwch cleifion.

Gan gydnabod effaith COVID-19 ar ddefnyddwyr gwasanaethau, teuluoedd, gofalmwr a staff GIG Cymru, mae'r rhaglen wedi mabwysiadu dull dysgu sy'n ceisio peidio â rhoi bai ond sy'n darparu cymaint o gyfle â phosibl ar gyfer dysgu a gwella.

4. Sut y cafodd gwersi eu nodi?

Wrth i sefydliadau weithio'n galed i gwblhau eu hymchwiliadau diogelwch cleifion yn gyflym, mae'r hyn a ddysgwyd yn cael ei nodi drwy wahanol ddulliau meintiol ac ansoddol yn cynnwys canfyddiadau ymchwiliadau, profiadau pobl (defnyddwyr gwasanaethau, teuluoedd, gofalmwr a staff GIG Cymru), canfyddiadau digwyddol, a thrwy gydweithio â phartneriaid mewnol ac allanol. Mae gwersi wedi'u dysgu hefyd drwy baneli craffu sefydliadau, a gynhelir yn annibynnol ar ymchwiliadau.

Mae gwersi cyfunol a ddysgwyd gan yr holl sefydliadau'n cael eu coladu'n themâu cenedlaethol i gynorthwyo gyda'r gwaith o nodi meysydd i'w gwella yn ansawdd a diogelwch gwasanaethau, gan wella'r ddarpariaeth a'r profiad i bobl.

Mae ffynonellau dysgu'n cynnwys:

- Sefydlu'r rhaglen yn cynnwys gwaith paratoi
- Archwiliad sampl prawf ac asesiad o effaith dilynol
- Ymchwiliadau
- Profiadau pobl (defnyddwyr gwasanaethau, teuluoedd, gofalmwr a staff y GIG)
- Adborth ehangach ac ymgysylltu â rhanddeiliaid

Gan gydnabod bod gwranddo ar brofiadau pobl a dysgu ganddynt yn hanfodol i ddysgu'r rhaglen, datblygwyd cynllun Dal Profiadau Trwy'r Rhaglen COVID-19 Nosocomiaidd Genedlaethol i gefnogi a gwella lleisiau pobl yn y broses, yn enwedig yn ystod ail flwyddyn y rhaglen.

5. Beth yw'r themâu dysgu hyd yn hyn?

Mae'r adrannau isod yn nodi'r themâu dysgu sydd wedi ymddangos yn ystod blwyddyn gyntaf y rhaglen ac maent wedi'u categorio fel a ganlyn:

Profiadau pobl

- Cymorth profedigaeth a gwasanaethau gofal ar ôl marwolaeth
- Cefnogi defnyddwyr gwasanaethau yn ystod y broses ymchwilio
- Cyfyngiadau ymweld

Digwyddiadau a phryderon sy'n ymwneud â diogelwch cleifion

- Digwyddiadau sy'n ymwneud â diogelwch cleifion y tu allan i ysbytai GIG Cymru
- Adnabod, adrodd ac ymchwilio i Heintiau sy'n gysylltiedig â Gofal Iechyd fel digwyddiad sy'n ymwneud â diogelwch cleifion
- Defnyddio penderfyniadau Na Cheisier Dadebru Cardio-anadlol

Canllawiau cenedlaethol ar atal a rheoli heintiau

- Cyflwyno canllawiau
- Rheoli brigiadau o achosion

5.1 Profiadau pobl

5.1.1 Cymorth profedigaeth a gwasanaethau gofal ar ôl marwolaeth

Gall mynediad at wasanaethau cymorth profedigaeth a gofal ar ôl marwolaeth fod yn ddefnyddiol iawn i reoli galar. Pan sefydlwyd y Rhaglen, rhoddwyd ystyriaeth i sut i roi cymorth i ddefnyddwyr gwasanaethau - yn enwedig pobl oedd wedi cael profedigaeth. Nodwyd bod yna wahaniaethau yn y llwybrau ar gyfer cyfeirio, atgyfeirio a chael gafael ar wasanaethau cymorth profedigaeth ledled sefydliadau'r GIG. Nid oedd gan rai sefydliadau yn GIG Cymru wasanaethau pwrpasol a oedd yn cynnig cymorth yn dilyn profedigaeth.

I helpu i leihau amrywiadau yn y gallu i gael gafael ar gymorth profedigaeth, lansiwyd Fframwaith Cenedlaethol ar gyfer Darparu Gofal mewn Profedigaeth yn 2021. Roedd y fframwaith yn amlygu'r angen am ddull cyson a theg ledled Cymru o gael gafael ar gymorth profedigaeth. Mae hyn wedi arwain at sefydliadau'n trefnu gwasanaeth cymorth profedigaeth pwrpasol.

Cydnabu GIG Cymru y dylai cymorth fod ar gael i'r holl deuluoedd y cysylltwyd â nhw fel rhan o'r rhaglen a bu'n cydweithio â Byrddau ac Ymddiriedolaethau Iechyd i sicrhau bod trefniadau cymorth profedigaeth ar gael i deuluoedd mewn galar pan gysylltwyd â nhw.

Mae'r gwersi a ddysgwyd wedi nodi bod hyn wedi dod yn rhy hwyr i rai teuluoedd oedd yn gysylltiedig â'r rhaglen, a bod hyn wedi effeithio'n andwyol ar y broses brofedigaeth i rai teuluoedd.

Arfer da

Mae datblygu'r Fframwaith Cenedlaethol ar gyfer Darparu Gofal mewn Profedigaeth a lansiwyd yn 2021 wedi helpu i bennu safon o ddisgwyliad i'w gweithredu ym mhob sefydliad ar gyfer darparu gwasanaeth cymorth profedigaeth. Mae sefydliadau wedi gweithio'n galed i weithredu'r gofyniad hwn.

Dysgu allweddol

Dylid darparu gwasanaethau cymorth profedigaeth yn rhagweithiol i bob teulu, yn enwedig y rhai lle mae yna gysylltiad posibl â digwyddiad diogelwch sy'n ymwneud â chleifion.

Dylid mynd ati'n rhagweithiol i gyfeirio teuluoedd at wybodaeth am wasanaethau cymorth cyn gynted â phosibl.

5.1.2 Cefnogi defnyddwyr gwasanaethau yn ystod y broses ymchwilio

Llywio a deall y broses pryderon a gwybod â phwy i gysylltu pan fydd gan bobl gwestiwn yw'r gwahaniaeth weithiau rhwng deall ac ymddiried yn y broses, neu anfodlonrwydd a diffyg ymddiriedaeth ar adegau. Yn yr un modd, mae gwrando ar brofiad defnyddwyr gwasanaethau, teuluoedd a gofawyr yn egwyddor sylfaenol o reoli pryderon yn dda, ac yn allweddol i sicrhau bod yna gymaint o gyfleoedd dysgu â phosibl ar gael.

Drwy gysylltu â chleifion a'u teuluoedd sydd wedi'u heffeithio gan ymchwiliadau i ddiogelwch cleifion, cafwyd adborth bod cleifion a theuluoedd yn teimlo'n ddryslyd o ran sut a gyda phwy y dylid cysylltu i drafod pryder neu i ofyn am wybodaeth am ddatblygiad eu hachos.

I wella'r profiad hwn, sefydlodd sefydliadau bwynt mynediad unigol pum niwrnod pwrpasol i ddefnyddwyr gwasanaethau, teuluoedd a gofawyr, wrth reoli pryder.

Arfer da

I sicrhau bod yr egwyddor hon yn cael ei hwyluso i ddefnyddwyr gwasanaethau, teuluoedd a gofawyr, sefydlodd y Rhaglen gyfres o safonau gofynnol ar sut y dylai gwasanaethau ymgysylltu â'r cyhoedd. Mae'r ddarpariaeth yn cefnogi dull cydgysylltiedig o ymdrin ag ymholiadau am COVID-19 nosocomiaidd, gyda mynediad hawdd i fynd i'r afael ag ymholiadau ychwanegol neu bryderon ehangach ynghylch COVID-19 nosocomiaidd.

Dysgu allweddol

Dylai pob defnyddiwr gwasanaethau, teulu a gofalwr gael mynediad amserol i un pwynt cyswllt pwrpasol hawdd cael mynediad ato i ddarparu adborth, a chodi cwestiynau, pryderon neu ymholiadau. Mae hyn yn arbennig o bwysig i gleifion a theuluoedd sy'n rhan o'r broses bryderon.

Dylai gwybodaeth ategol fod ar gael yn hawdd i helpu teuluoedd i ddeall yr iaith sy'n gysylltiedig â'r broses bryderon, a all fod yn gymhleth ar brydiau.

5.1.3 Cyfyngiadau ymweld

Mae ymwelwyr yn rhan bwysig o adferiad claf, gyda thystiolaeth barhaus yn dangos y rôl sydd gan ymwelwyr o ran cyflawni canlyniadau cadarnhaol fel arosiadau byrrach ac amseroedd gwella cyflymach i gleifion. Cydnabyddir mai teuluoedd a gofawyr sydd yn y sefyllfa orau'n aml i sylwi ar ddirywiad a nodi anghenion eu hanwyliaid.

Gall cyfyngiadau ymweld fod yn ddull a ddefnyddir mewn ymateb i frigiadau heintus o achosion mewn lleoliadau gofal iechyd. Cyflwynwyd cyfyngiadau yn ystod COVID-19 i helpu i leihau trosglwyddiad o leoliadau cymunedol i ysbytai, ac i leihau'r perygl i grwpiau cleifion bregus yn arbennig.

Nododd y Rhaglen, drwy adborth gan ddefnyddwyr gwasanaethau, teuluoedd a gofawyr, fod cyfyngiadau ymweld wedi cael llawer o effeithiau andwyol ar iechyd corfforol a meddyliol cleifion – yn enwedig y rhai mewn grwpiau agored i niwed yr oedd y cyfyngiadau i fod i'w diogelu, llawer ohonynt yn methu deall y penderfyniadau a wnaed yn llawn. Cafodd y cyfleoedd amgen cyfyngedig a ddarparwyd i gael cyswllt a chyfathrebu ag anwyliaid, effaith negyddol ar y profiad i lawer o ddefnyddwyr gwasanaethau, teuluoedd a gofawyr eraill hefyd.

Dangosodd ymchwiliadau bod teuluoedd yn dibynnu'n aml ar dimau clinigol a staff wardiau i gysylltu â'u hanwyliaid. Er bod y cyfathrebu hwn wedi'i nodi fel rhywbeth cadarnhaol yn bennaf, mae yna achosion lle'r oedd y cyfathrebu'n salach na'r safonau disgwyledig, yn enwedig methu cysylltu yn ystod cyfnodau prysur.

Arfer da

Datblygodd sefydliadau lawer o ffyrdd arloesol i leihau effaith y cyfyngiadau ymweld. Roedd y rhain yn cynnwys enghreifftiau fel ymweliadau rhithwir drwy ddyfeisiau llechen, ymweliadau awyr agored a defnyddio timau cymorth cleifion ar y ward i bontio'r bwlch.

Bu gwirfoddolwyr yn cyflawni rôl allweddol yn pontio'r bwlch hefyd, yn enwedig yn ddiweddarach yn y pandemig. Mae llawer o sefydliadau wedi parhau i gryfhau'r gwasanaethau hyn a gwella hyfforddiant i staff.

Dysgu allweddol

Dylai fod gan bob gwasanaeth a ward dimau cymorth cleifion pwrpasol a gwirfoddolwyr i gefnogi defnyddwyr gwasanaethau, teuluoedd a gofalwyr a all ei chael hi'n anodd ymweld ag anwyliaid yn yr ysbyty.

Dylai canllawiau ymweld y dyfodol roi sylw arbennig i rôl gofalwyr fel rhan bwysig o dîm gofal y claf.

5.2 Digwyddiadau a phryderon sy'n ymwneud â diogelwch cleifion

5.2.1 Digwyddiadau sy'n ymwneud â diogelwch cleifion y tu allan i ysbytai GIG Cymru

Mae cleifion yn derbyn gofal wedi'i ariannu gan y GIG mewn lleoliadau eraill yn aml, er enghraifft, eu cartref eu hunain, cartrefi gofal, a chyfleusterau y tu allan i Gymru. Tra bod gan sefydliadau'r GIG yng Nghymru, o dan ddyletswydd gonestrwydd, gyfrifoldeb i sicrhau bod unrhyw ddigwyddiadau sy'n ymwneud â diogelwch cleifion sy'n digwydd i'w poblogaeth leol nhw yn cael eu hadrodd iddynt, gall y gofyniad i gynnal ymchwiliadau newid.

Wrth weithredu'r Fframwaith Cenedlaethol ar gyfer Rheoli Digwyddiadau sy'n ymwneud â Diogelwch Cleifion yn dilyn Trosglwyddiad Nosocomiaidd o COVID-19, nodwyd bod sut mae'r Rheoliadau'n cael eu gweithredu mewn gwahanol rannau o'r system iechyd a gofal cymdeithasol, yn ogystal â sectorau eraill fel darparwyr annibynnol (preifat a gwasanaeth cyhoeddus) yn amrywiol a drslyd.

Mae gwersi a ddysgwyd wedi dangos, er bod y Rheoliadau'n gofyn am ymchwiliad o bryderon sy'n ymwneud â throsglwyddo COVID-19 yn ystod gofal iechyd a ariennir gan y GIG, bod yna nifer o wahaniaethau pan mae'r gofal wedi'i ddarparu gan sefydliad nad yw'n rhan o'r GIG. Er enghraifft, pwy sy'n cynnal yr ymchwiliad, sut mae'r ymchwiliad yn cael ei weithredu, y gofyniad i roi iawndal a sut mae sefydliadau GIG Cymru sy'n ariannu'r gofal yn cael eu hysbysu.

Nododd y Rhaglen fod y Rheoliadau'n creu amrywioldeb ac annhegwch i ddefnyddwyr gwasanaethau, teuluoedd a gofalwyr sy'n derbyn gofal iechyd wedi'i ariannu gan y GIG drwy ddarparwr arall pan fo pryder yn cael ei godi. Ar y sail hon o'r Rheoliadau, nid yw'r rhaglen gyfredol yn ymestyn i ymchwilio pob achos o COVID-19 nosocomiaidd a ddigwyddodd drwy leoliad darparwr annibynnol o dan ofal a ariannwyd gan y GIG, yn cynnwys cartrefi gofal.

Mae tystiolaeth o brofiad defnyddwyr gwasanaethau, teuluoedd a gofalwyr sy'n gysylltiedig â'r rhaglen hyd yn hyn, yn awgrymu nad ydynt yn cael eu hysbysu o'r gwahaniaethau hyn fel mater o drefn.

Arfer da

Mae'r gwersi a ddysgwyd o weithredu'r Fframwaith Cenedlaethol ar gyfer Rheoli Digwyddiadau sy'n ymwneud â Diogelwch Cleifion yn dilyn Trosglwyddiad Nosocomiaidd o COVID-19 wedi'u rhannu â chydweithwyr gofal cymdeithasol. Mae canllaw arfer da yn cael ei ddatblygu ar gyfer gwasanaethau cymorth nad ydynt yn rhan o'r GIG mewn sectorau eraill i weithredu dull mwy cyson a safonol o ymdrin â phryderon mewn lleoliadau gofal cymdeithasol a chartrefi gofal.

Dysgu allweddol

Dylai pob polisi a gweithdrefn sy'n gysylltiedig â rheoli digwyddiadau sy'n ymwneud â diogelwch cleifion sy'n digwydd yn ystod gofal a ariennir gan y GIG bennu disgwyliadau o'r safonau sy'n ofynnol ym mhob lleoliad gofal i leihau dryswch i ddefnyddwyr gwasanaethau, teuluoedd a gofalwyr a all fod yn derbyn gofal ar draws sawl llwybr gofal cymhleth.

5.2.2 Adnabod, adrodd ac ymchwilio i Heintiau sy'n Gysylltiedig â Gofal Iechyd fel Digwyddiad sy'n ymwneud â Diogelwch Cleifion

Mae dysgu o ddigwyddiadau sy'n ymwneud â diogelwch cleifion yn elfen bwysig i wella ansawdd gofal, a dysgu'n barhaus sut i leihau effaith heintiau sy'n gysylltiedig â gofal iechyd a'r effaith ar gleifion.

Y tu hwnt i reoli COVID-19 nosocomiaidd fel digwyddiad sy'n ymwneud â diogelwch cleifion, mae gwersi a ddysgwyd wedi dangos bod trefniadau cyfredol o fewn GIG Cymru ar gyfer adnabod, adrodd ac ymchwilio i bob haint sy'n gysylltiedig â gofal iechyd sy'n bodloni'r diffiniad o ddigwyddiad sy'n ymwneud â diogelwch cleifion yn amrywiol.

Nododd y Rhaglen hefyd fod yna ddulliau anghyson o reoli ac adrodd am heintiau sy'n gysylltiedig â gofal iechyd ledled Cymru ac amrywiadau yn y dulliau a ddefnyddir i ymchwilio i ddigwyddiadau o'r fath. Sefydlwyd hefyd nad yw defnyddio diffiniadau goruchwyliaeth yn GIG Cymru yn dangos bod digwyddiad sy'n ymwneud â diogelwch cleifion wedi digwydd o reidrwydd.

Arfer da

O ganlyniadau i'r gwersi a ddysgwyd, mae'r Polisi Cenedlaethol ar Adrodd am Ddigwyddiadau sy'n ymwneud â Diogelwch Cleifion wedi'i ddiweddaru i adlewyrchu gofynion adrodd cenedlaethol newydd ar gyfer heintiau sy'n gysylltiedig â gofal iechyd, yn cynnwys adrodd ar COVID-19 nosocomiaidd.

Dysgu allweddol

Mae angen asesu'r holl heintiau sy'n gysylltiedig â gofal iechyd yn erbyn y gofyniad i adrodd arno fel digwyddiad sy'n ymwneud â diogelwch cleifion, yn unol â'r polisi digwyddiadau cenedlaethol. Yn ogystal, mae angen cychwyn ymchwiliad diogelwch cleifion, sy'n un cymesur.

5.2.3 Gweithredu penderfyniadau Na Cheisier Dadebru Cardio-Anadlol (DNACPR)

Bwriad DNACPR yw diogelu pobl rhag dioddef yn ddiangen drwy gael eu dadebru pan nad ydynt yn dymuno hynny, pan na fydd hynny'n gweithio, neu pan fo'r niwed yn fwy na'r manteision. Mae'n alluogwr allweddol wrth hyrwyddo marwolaeth ag urddas.

Thema gyffredin yn y pryderon a godwyd gan deuluoedd a gofalwyr yn ystod rhan gynnar y rhaglen oedd y defnydd o benderfyniadau DNACPR ar gyfer cleifion a oedd wedi dal COVID-19. Roedd rhai o'r themâu yn y pryderon yn ymwneud â'r farn fod yna 'ddull cyffredinol' o weithredu'r penderfyniad pan fo rhywun yn cael diagnosis o COVID-19, a diffyg gwybodaeth neu ymgynghoriad yn y broses o weithredu'r penderfyniad.

Mae canfyddiadau o ymchwiliadau a ffynonellau eraill fel Gwasanaeth yr Archwilwyr Meddygol ac adolygiadau marwolaethau wedi nodi bod angen:

- Gwella'r disgrifiad o gydafiachedd y claf a'u heffaith ar y rheswm dros weithredu DNACPR
- Gwella cyfathrebu, yn enwedig ynghylch y sail resymegol dros weithredu DNACPR a thrafodaethau gyda chleifion, teuluoedd a gofalwyr
- Gwella dogfennau sy'n gysylltiedig â thrafodaethau â chleifion, teuluoedd a gofalwyr
- Gwella'r ddogfen DNACPR, yn enwedig a ddylid adolygu penderfyniad os yw cyflwr claf yn gwella

Er nad yw penderfyniad DNACPR yn gofyn am gydsyniad gan berthynas agosaf neu ofalwr o reidrwydd cyn ei weithredu, oni bai fod diffyg galluedd gan y claf, mae'r gwersi a ddysgwyd wedi cydnabod pwysigrwydd cyfathrebu o'r fath, a'r effaith y mae rheoli'r pwnc sensitif hwn yn gallu ei chael o'i reoli'n dda, ac yn yr achosion hyn, ddim cystal.

Nid oedd y dadansoddiad yn nodi tystiolaeth neu dueddiadau fod penderfyniadau DNACPR wedi'u gwneud yn amhriodol, nac yn groes i'r Polisi DNACPR Cymru gyfan cyfredol.

Arfer da

Mae gan GIG Cymru Grŵp Cynllunio Gofal Ymlaen Llaw ac at y Dyfodol Strategol sy'n cynnwys cynrychiolwyr o sefydliadau'r GIG. Mae'r grŵp wedi cytuno i gryfhau'r adran yn y polisi sy'n ymwneud â chyfathrebu'n briodol ac amserol gyda chleifion a theuluoedd. Mae hyn yn cael ei weld fel cam pwysig i gynorthwyo clinigwyr i symud y tu hwnt i'r broses DNACPR ffurfiol, gan ddarparu canllawiau a chymorth defnyddiol ar sut, pryd a chyda phwy i gyfathrebu i sicrhau dealltwriaeth, a lleihau gofid.

Dysgu allweddol

Mae defnyddwyr gwasanaethau, teuluoedd a gofalwyr yn rhoi llawer o werth ar gyfathrebu da ynghylch y broses DNACPR ac angen cael eu cynnwys cymaint â phosibl yn y broses o wneud penderfyniad.

Mae datblygiad parhaus a chyflwyno dogfen cynllun gofal ymlaen llaw electronig yn cael ei ystyried yn allweddol hefyd i welliannau a fyddai'n cefnogi clinigwyr yn ystod y broses ac yn lliniaru rhai o'r problemau posibl gyda dogfennau DNACPR a chyfathrebu ehangach.

5.3 Canllawiau ar Atal a Rheoli Heintiau

5.3.1 Cyflwyno canllawiau

Mae polisi a chanllawiau cenedlaethol ar atal a rheoli heintiau'n elfennau hanfodol i gynorthwyo sefydliadau gofal iechyd i ddatblygu a gweithredu strategaethau lleol sy'n helpu i leihau'r perygl o heintiau. Mewn ymateb i'r pandemig, cyd-gynhyrchwyd canllawiau atal a rheoli heintiau'r DU ar draws pedair gwlad y DU a'u cyhoeddi gan Asiantaeth Diogelwch Iechyd y DU (Public Health England cyn hyn).

Yn sgil yr angen i ymateb yn gyflym i'r perygl iechyd sylweddol i'r boblogaeth a achoswyd gan COVID-19, cyhoeddwyd diweddariadau i'r canllawiau yn aml, ar fyr rybudd a thu allan i oriau busnes arferol yn aml. Roedd cynnydd cyflym mewn achosion o COVID-19 a'r galw uchel ar iechyd a gofal cymdeithasol, yn ogystal ag ymddangosiad tystiolaeth newydd, yn golygu bod angen diweddaru'r canllawiau bron yn wythnosol, ac yn amlach na hynny weithiau.

Mae profiad staff GIG Cymru wedi dangos bod amllder diweddaru'r canllawiau wedi creu heriau i dimau atal a rheoli heintiau a oedd wedi'u hystyried eisoes, timau sy'n gyfrifol am arwain y newidiadau angenrheidiol ar gyfer yr holl heintiau sy'n gysylltiedig â gofal iechyd ar draws sefydliadau sy'n fawr a chymhleth yn aml. Yn naturiol, gall gymryd amser i asesu a lledaenu canllawiau sy'n gofyn i sefydliadau i wneud addasiadau sylweddol i'w trefniadau darparu gofal. Er enghraifft, newidiadau i lwybrau gofal, canllawiau ar PPE (cyfarpar diogelu personol), a phrosesau profi.

Roedd y disgwyliad i weithredu canllawiau'n syth ar ôl eu cyhoeddi yn her sylweddol yn ystod y pandemig, yn enwedig o ystyried yr adnoddau oedd eu hangen i sicrhau hyfforddiant, cyfathrebu a gweithrediad ar draws gweithluoedd mawr a lleoliadau niferus. Mae'n werth nodi bod gweithluoedd atal a rheoli heintiau a oedd yn gyfrifol am COVID-19, wedi cadw'r dyletswyddau oedd ganddynt eisoes hefyd yn ymwneud â materion atal a rheoli heintiau eraill gydol y pandemig. Cafodd y gweithredu effaith ar staff a oedd yn gweithio shifftiau neu a oedd i ffwrdd yn sâl eu hunain, gan ei gwneud hi'n anodd cadw fyny gyda newidiadau mewn canllawiau a oedd yn ymwneud â'u hymarfer.

Gan gydnabod bod diweddariadau i'r polisi atal a rheoli heintiau'n hanfodol, dylai'r GIG yng Nghymru ystyried sut mae'r diweddariadau hyn yn cael eu dosbarthu a'u cyfathrebu pan fo sail tystiolaeth yn esblygu'n gyflym mewn senario digwyddiad o bwys yn y dyfodol.

Arfer da

Datblygodd sefydliadau systemau eithriadol i ymateb i'r cynnydd cyflym mewn achosion COVID-19 a'r galw uchel ar iechyd a gofal cymdeithasol. Yn ogystal, yn sgil ymddangosiad tystiolaeth newydd, roedd ganddynt systemau ar waith hefyd i ymateb yn gyflym i ddiweddaru'r canllawiau angenrheidiol bron bob wythnos.

Dysgu allweddol

Mae sefydliadau'r GIG yng Nghymru'n cael eu hannog i barhau i archwilio a gweithredu dulliau cyfathrebu digidol sy'n cefnogi cyfathrebu amserol sy'n ymgysylltu â chydweithwyr ar ddiweddariadau i ganllawiau.

5.3.2 Rheoli brigiadau o achosion

Gall profion fod yn ddull pwysig ar gyfer adnabod ac atal clefydau heintus, yn cynnwys COVID-19. Mae mynediad at brofion priodol a chael canlyniadau profion yn fuan yn hanfodol i liniaru ac atal lledaeniad clefydau heintus.

Roedd y galw cynyddol am brofion COVID-19 yn ystod y pandemig yn her sylweddol i'r seilwaith profi cyfredol, a oedd yn dal i orfod rheoli darpariaethau rheolaidd fel profion gwaed ar gyfer cleifion mewnol. Roedd y ffaith fod galw yn fwy na chapasiti a'r methiant i brofi'n gyflym am COVID-19 yn ystod cyfnodau yn 2020, yn golygu bod profion braidd yn aneffeithiol fel dull ar gyfer lleihau heintiau, nes bod y cyflenwad o ddeunyddiau traul yn bodloni'r galw a'r capasiti i brofi wedi cynyddu.

Yn sgil yr heriau o ran capasiti profi ar ddechrau'r pandemig, rhyddhawyd defnyddwyr gwasanaethau i leoliadau gofal eraill neu eu cartrefi eu hunain heb y gallu i brofi'n gyflym am COVID-19. Roedd hyn yn unol â chanllawiau cenedlaethol ar y pryd, nad oedd yn cynghori bod angen profion negyddol cyn trosglwyddo/derbyn i leoliadau preswyl. Roedd canllawiau pellach y DU, yn enwedig yn gynnar yn y pandemig, yn annog rhyddhau cleifion o ysbytai i gartrefi gofal, i ryddhau capasiti mewn ysbytai er mwyn rheoli'r galw a ragwelwyd am wasanaethau.

Tra bod strategaeth brofi gan Lywodraeth Cymru wedi'i lansio ar 15 Gorffennaf 2020, roedd yna heriau sylweddol o ran gweithredu'r polisi yn sgil mynediad cyfyngedig i'r lefel o eitemau traul a oedd yn ofynnol i gynnal profion, a chapasiti labordai i reoli'r galw eithafol. Sicrhawyd capasiti ychwanegol y tu hwnt i'r seilwaith cyfredol drwy lansio'r labordy goleudy (IP5), tua diwedd Awst 2020, a oedd yn golygu bod modd profi cleifion a staff am COVID-19 yn haws a chynt.

Yn ogystal â phrofi, mae ynysu'n bwysig ar gyfer atal a rheoli lledaeniad heintiau, yn enwedig mewn lleoliadau gofal iechyd. Gall profion amserol, ynghyd â'r gallu i ynysu cleifion sydd ag achosion posibl o COVID-19 neu achosion cadarnhaol, helpu i atal trosglwyddiad pellach. Mae'n bwysig nodi bod ynysu'n un o sawl mesur rheoli ac y dylid ei ddefnyddio ar y cyd â mesurau eraill i fod yn effeithiol.

Dylid nodi hefyd fod ynysu at ddibenion heintiau'n cyflwyno peryglon ychwanegol i ddefnyddwyr gwasanaethau ag anghenion gofal eraill, yn enwedig pobl hŷn ac agored i niwed, peryglon fel cwmpo. Dylid ystyried penderfyniadau i ynysu cleifion at ddibenion heintiau, hyd yn oed pan fo ynysu ar gael, mewn ffordd gyfannol sy'n cydbwyso peryglon nad yw'n cyflwyno'r perygl o niwed ychwanegol.

Roedd hen ystad a chyfleusterau ynysu cyfyngedig (fel mynediad i ystafelloedd sengl) yn golygu nad oedd hi'n bosibl ynysu cleifion mewn ystafelloedd sengl yn aml, a phenderfynwyd carfannu cleifion er mwyn cynnal llif gweithredol drwy ysbytai yn ystod galw mawr. Roedd y diffyg gallu i ynysu cleifion yn golygu'n aml fod defnyddwyr gwasanaethau'n gorfod symud o ward i ward sawl gwaith mewn ymgais i leihau lledaeniad heintiau.

Yn unol â chanllawiau'r DU, roedd cyflwyno llwybrau gofal dynodedig, a oedd yn ceisio atal trosglwyddiad (cyn belled ag yr oedd hi'n rhesymol ymarferol), yn ffactor sylweddol mewn symud ward sawl gwaith – yn enwedig mewn ystadau hŷn.

Roedd profiad teuluoedd a gofalwyr yn dangos nad oeddynt yn cael gwybod am y symudiadau hyn yn aml, a bod hyn yn arwain at anawsterau cyfathrebu ychwanegol wrth geisio cael y wybodaeth ddiweddaraf.

Arfer da

Gweithredodd sefydliadau'n gyflym i gynnal profion pwynt gofal i gefnogi darpariaeth gofal clinigol a helpu gyda diagnosis a phenderfyniadau clinigol cyflymach. Roedd hyn yn cefnogi rheolaeth epidemig gwell yn ddyddiol drwy leihau symudiadau cleifion a chanfod heintiau'n gynnar ar gyfer cyflwyno cynlluniau triniaeth a oedd yn helpu i drosglwyddo a rhyddhau cleifion yn brydlon a diogel i leoliadau gofal eraill pan yn ôl yr angen.

Dysgu allweddol

Dylai polisïau a gweithdrefnau adlewyrchu mecanweithiau sy'n arwain at leihau nifer y symudiadau cleifion, gan sicrhau bod cleifion yn y lle cywir ar yr amser cywir.

Pan fydd cleifion yn cael eu symud, dylai teuluoedd dderbyn gwybodaeth ragweithiol ac amserol ar y lleoliad a'r rheswm dros symud.

6. Edrych i'r dyfodol

Bydd y Rhaglen yn gweithio gyda sefydliadau'r GIG yng Nghymru i rannu ac ymwreiddio dysgu ymhellach yn ail flwyddyn y rhaglen.

Yn ogystal â datblygu'r dysgu ar y pynciau a restrir yn yr adroddiad hwn, bydd y rhaglen yn parhau i nodi ac archwilio pynciau newydd a rhai sy'n dod i'r amlwg. Mae'r rhestr isod yn cynrychioli pynciau sy'n dod i'r amlwg ar hyn o bryd ac yr adroddir arnynt ymhellach yn yr adroddiad terfynol:

- Profiad staff i helpu i lywio themâu dysgu ymhellach
- Profiad defnyddwyr gwasanaethau o'r Rhaglen hyd yn hyn
- Amgylcheddau gofal iechyd (ystadau ac awyru mewn perthynas ag atal a rheoli heintiau)
- Ystyried diogelu yn yr ymateb brys i COVID-19
- Cynllunio ar gyfer rhyddhau cleifion

7. Sylwadau cloi

Diolch i staff y GIG yng Nghymru sy'n gweithredu'r rhaglen, ac am yr adborth gwerthfawr gan ddefnyddwyr gwasanaethau, teuluoedd a gofalwyr, sydd wedi tynnu'n sylw at lawer o feysydd i'w gwella. Mae'r cyfoeth o adborth cadarnhaol a meysydd o arfer da yr un mor werthfawr i ddangos sefyllfaoedd y dylem barhau i'w cynnal a'u datblygu.

Gall peth o gynnwys yr adroddiad hwn fod yn anodd i lawer. Fodd bynnag, mae'n hollbwysig bod y rhaglen hon yn cynnig dealltwriaeth dryloyw a fydd yn arwain at newid ystyrlon. Byddwch yn ymwybodol o staff y GIG yng Nghymru, defnyddwyr gwasanaethau, teuluoedd a gofalwyr sy'n rhan o'r rhaglen hon wrth drafod canfyddiadau.

Ni ellir tanbrizio'r holl waith sydd i'w wneud o hyd. Bydd y Rhaglen yn parhau i nodi dysgu yn ail flwyddyn y rhaglen, gyda golwg ar rannu canfyddiadau yng Ngwanwyn 2024.

8. Gwybodaeth ychwanegol

8.1 Cael gafael ar gymorth

Mae pobl sy'n rhan o'r rhaglen yn cael eu hannog i droi at eu cyswllt dynodedig yn y Bwrdd/Ymddiriedolaeth Iechyd os ydynt yn teimlo eu bod angen sgwrs am rai o'r canfyddiadau.

Gellir cael gafael ar gymorth iechyd meddwl a llesiant bob awr o'r dydd, bob dydd o'r wythnos drwy [Linell Wrando Iechyd Meddwl CALL](#), ffoniwch 0800132737 neu tecstiwch "help" i 81066. Rhoddir manylion am nifer o [sefydliadau sy'n darparu cymorth profedigaeth ar wefan Addysg a Gwellu Iechyd Cymru](#).

Mae mynediad i gymorth iechyd meddwl a llesiant ar gyfer staff y GIG yng Nghymru ar gael drwy wasanaethau llesiant ac iechyd galwedigaethol ym mhob Bwrdd/Ymddiriedolaeth Iechyd. Gellir cael gafael ar gymorth iechyd meddwl a llesiant ychwanegol drwy [Linell Wrando Iechyd Meddwl CALL](#).

Dylai ceisiadau gan y cyfryngau gael eu cyfeirio drwy'r sianeli arferol.

Bwrdd Iechyd Prifysgol Aneurin Bevan	Ffoniwch: 0300 373 0652 E-bostiwrch: abb.covidinvestigationteam@wales.nhs.uk
Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr	Ffoniwch: 03000 846992 E-bostiwrch: BCU.HCAICovid19@wales.nhs.uk
Bwrdd Iechyd Prifysgol Cwm Taf Morgannwg	Ffoniwch: 01443 443084 E-bostiwrch: CTM.NosocomialCV19@wales.nhs.uk
Bwrdd Iechyd Prifysgol Caerdydd a'r Fro	Ffoniwch: 02921 836407 E-bostiwrch: Cav.Covidsupport@wales.nhs.uk
Bwrdd Iechyd Prifysgol Hywel Dda	Ffoniwch: 0300 303 8322 E-bostiwrch: covidenquiries.hdd@wales.nhs.uk
Bwrdd Iechyd Prifysgol Bae Abertawe	Ffoniwch: 01639 684440 E-bostiwrch: SBU.NosocomialReviewTeam@wales.nhs.uk
Bwrdd Iechyd Addysgu Powys	Ffoniwch: 01874 442918 E-bostiwrch: PTHBNosocomialReviewTeam@wales.nhs.uk
Ymddiriedolaeth GIG Prifysgol Felindre	Ffoniwch: 02920 196161 E-bostiwrch: HandlingConcernsVelindre@wales.nhs.uk

8.2 Geirfa

Carfannu	Rhoi grwpiau o bobl sydd â nodweddion cyffredin, ar sail data iechyd, gyda'i gilydd pan fo'r galw yn fwy na'r capasiti. Yng nghyd-destun yr adroddiad hwn, mae carfannu cleifion yn cyfeirio ddiagnosis o COVID-19 posibl, a materion eraill sy'n gysylltiedig ag iechyd.
Pryder	Pryder yw unrhyw ddigwyddiad sy'n ymwneud â diogelwch cleifion, neu unrhyw fynegiant o anfodlonrwydd a godwyd gan aelod o'r cyhoedd a gall fod yn llafar neu'n ysgrifenedig.
Eitemau traul	Nwyddau a ddefnyddir gan unigolion a busnesau sy'n rhaid eu disodli'n rheolaidd fel nodwyddau / swabiaau ac ati. Yng nghyd-destun yr adroddiad hwn, mae 'deunyddiau traul' yn cyfeirio at eitemau a ddefnyddir i brofi am COVID-19.
DNACPR	Mae hyn yn cyfeirio at y broses benodol o drafod a dogfennu NA Cheisier Dadebru Cardio-anadlol yn y dyfodol pe bai claf yn cael ataliad y galon a phan ragwelir y bydd yn marw. Nid oes gan DNACPR oblygiadau i unrhyw elfen arall o driniaeth gofal.
Darparwyr annibynnol	Gwasanaethau a ddarperir gan sefydliadau nad ydynt yn wasanaethau gan Fwrdd/Ymddiriedolaeth Iechyd y GIG. Mae enghreifftiau'n cynnwys darparwyr gofal annibynnol fel cartrefi gofal, gwasanaethau cymdeithasol awdurdodau lleol, elusennau a sefydliadau'r trydydd sector.
Heintiau nosocomiaidd	Heintiau nosocomiaidd, a elwir yn 'heintiau cysylltiedig â gofal iechyd' hefyd, yw heintiau sy'n cael eu dal yn ystod y broses o dderbyn gofal iechyd, a lle nad oedd yr haint yn bresennol pan dderbyniwyd y person i'r ysbyty neu'r lleoliad gofal iechyd. Gallant ddigwydd mewn gwahanol rannau o ddarpariaeth gofal iechyd, fel ysbytai, cyfleusterau gofal hirdymor, a lleoliadau triniaeth ddydd. Gall yr haint ymddangos ar ôl i'r person gael ei ryddhau o leoliad gofal iechyd hefyd ond ei fod yn cael ei briodoli i'r amser pan fo'r person mewn cysylltiad â'r lleoliad gofal iechyd.
Digwyddiad sy'n ymwneud â diogelwch cleifion	Digwyddiad anfwriadol neu annisgwyl a allai fod wedi arwain, neu a arweiniodd at niwed i un neu fwy o gleifion sy'n derbyn gofal a ariennir gan y GIG.
PPE (Cyfarpar diogelu personol)	Gorchuddion wyneb, dillad, helmedau, gogls neu ddillad amddiffynnol eraill, a gynlluniwyd i ddiogelu'r gwisgwr rhag anaf neu haint.
Defnyddwyr gwasanaethau	Unrhyw un sy'n defnyddio gwasanaethau gofal iechyd a ariennir gan y GIG yng Nghymru.
Diffiniadau goruchwyliaeth	Mae goruchwyllo heintiau sy'n gysylltiedig â gofal iechyd yn cyfeirio at fonitro ac adrodd am y digwyddiadau hyn. Defnyddir diffiniadau goruchwyliaeth i gategoreiddio'r digwyddiadau hyn fel rhan o ymchwiliadau.